یادداشت

مهران ابراهیمیان

دولت از چه آمارهایی فرار می‌کند؟

تلاش دولت در ترسیم موفقیت اقتصادی اکنون کمرنگ‌تر شده است و دیگر آن همه تبلیغات درباره اثرگذاری تدبیر در حوزه اقتصاد دیده نمی‌شود که هیچ! مسیری کاملاً مخالف رویه قبلی را اتخاذ کرده است. اکنون بیشتر برنامه‌های رسانه‌ای در حوزه اقتصادی معطوف بر مدیریت انتظارات، نشـان دادن تنگناهای مالی، کاهش قیمت نفت و آثار آن و کاهش تقاضای ناشی از عدم تناسب حقوق‌های دریافتی با تورم سالانه و... را در دستور کار خود قرار داده است.

در عین حال چشـم خود را به داده‌های آماری ضروری در اقتصاد نیز بسـته و حتی در برخی موارد نیز تمایلی به اعلام آن ندارد. مهم‌ترین شاخص از این دست داده‌های آماری، نرخ رشد است که در سال گذشته سه ماه به سه ماه در بوق و کرنا شـد تا از آن به عنوان یک موفقیت یاد شود، اما اکنون که وارد سه ماه آخر سال شده‌ایم هنوز خبری از اعلام نرخ رشد نیست.

دومین شاخص آماری، آمار ایجاد اشغال نهایی است که در برنامه‌های مختلف تلویزیونی عملکرد دولت قبلی و آمارهای اعلام شـده دولت قبلی از سوی دولتمردان زیر سؤال رفت. با این حال اکنون که در آستانه انتخابات قرار داریم گویی آمار ایجاد شـغل واقعی که از حاصل کسر شغل‌های ایجاد شده به شغل‌های از دست رفته است، خبری نیست.

بدیهی اسـت با وضعیت موجود لابد هر دو آمار مذکور منفی است به خصوص آمار اشتغال در بخش صنایع که در رکود عمیق فرو رفته‌اند و کارگران زیادی بیکار شده‌اند.

سومین آماری که به طرز عجیبی از آن خبر رسمی وجود ندارد، میزان بدهی‌های دولت به بانک‌ها و پیمانکاران اسـت. در حالی که قرار بود وزارت اقتصاد طی مأموریتـی در این‌باره تحقیق کنـد، البته به طور تلویحی وزیر اقتصاد آمار بدهی‌های دولت را حدود ۳۸۰ هزار میلیارد تومان اعـلام کرده و مجمـوع کل بدهی‌ها بالای ۵۰۰ هـزار میلیارد تومان(بیش از نصف نقدینگی جامعه) تخمین زده شده‌اند، اما همچنان آمار قابل استناد در این‌باره وجود ندارد.

چهارمین آمـاری که دولت علاقـه‌ای به اعلام آن ندارد سـهم دولت یازدهم در افزایش نقدینگی است زیرا دولت یازدهم یکی از مهم‌ترین حربه‌هایش در جریان تبلیغـات انتخاباتی را حمله بـه دولت قبل از طریق افزایش نقدینگی پیگیری کرده بود. از این‌رو دولتمردان سعی دارند سهم خود را در لابه‌لای سهم دولت‌های قبل و شفاف‌سازی چند مؤسسه مالی اعتباری پنهان کنند.

پنجمین آماری که دولت تمایلی به اعلام آن ندارد و سیستم بانکی با استفاده از این بی‌علاقگی تمدید معوقات را در دستور کار خود قرار داده، بدهی دانه‌درشـت‌های بانکی و حجم معوقات است. برای این آمار در سال گذشته از ۹۰ هزار تا ۱۸۰ هزار میلیارد تومان از سوی دولتمردان اعلام شـده بود، اما امسـال و به خصوص در این ایام نزدیک شدن به انتخابات تمایلی به جریان‌سازی ندارند.

ششمین آمار نیز در کوچ سرمایه‌ها و ذوب پس‌اندازهای مردم در بازار مالی(بورس) است. دولت بدون توجه به دود شدن سرمایه‌های مردم در بازار بورس در این زمینه هم ترجیح می‌دهد چشم خود را بر این بازار ببندد تا در این‌باره چاره‌ای بیندیشد.

شـاخص‌های شـش‌گانه مورد اشـاره در کنار رکود عمیق نشـان از بی‌برنامگی یا ناکارآمدی دولت در حوزه اقتصـاد دارد و بار دیگر لزوم برنامه‌ریزی جدید را در اقتصاد به خصوص با توجه به چشم‌انداز کاهش قیمت نفت گوشزد می‌کند، اما فرصت‌ها متأسـفانه در هر مقطعی از زمان در حال از دسـت رفتن اسـت و نیروی دولت در بخش دیگری متمرکز هسـتند. آنچنان که تا قبل از نیمه دوم امسال تمام نیروهای دولتی متمرکز بر مذاکرات و نتایج برجام بود و بعد از آن نیز قوه اجراییه در حالی که انتظار می‌رفت خود را برای شرایط پساتحریم آماده کند روی فعالیت‌های انتخاباتی، لابی و نشست با گروه‌های مختلف سیاسی متمرکز است. آیا دولت خواهد توانسـت در یک سال و چند ماهی که برایش باقی‌مانده گام‌های مؤثری در بهبود اقتصـاد بردارد یا ترجیح می‌دهد همچنان با نگاهی صرفاً سیاسی و جناحی به دنبال مقصر در دولت قبلی بگردد و کاهش درآمدهای نفتی را بهانه‌ای جدید در گذر فرصت کم باقی‌مانده عمر این دولت بدانند!

بانک

تعلل دولت سرنوشت خاوری را برای بدهکاران دانه درشت رقم می‌زند

سـخنگوی کمیسـیون قضایـی و حقوقی مجلـس، بـا تأکید بر ضرورت کاهـش معوقات بانکی بـرای بهبود وضعیـت اقتصادی کشـور، گفت: تقاضای مـا از دسـتگاه قضـا برخـورد قاطعانه با بدهـکاران دانه‌درشـت بانکی برای بازگشـت بیت‌المال اسـت.

محمدعلی اسـفنانی در گفت‌وگو با خبرگزاری خانـه ملت با تأکید بر ضرورت کاهش معوقات بانکی، گفت: خواهش ما از دستگاه قضا این است که هیچ تفاوتی در برخورد با دانه درشت‌ها و دانه‌ریزها در تسویه‌حساب معوقات بانکی قائل نشود. نماینده مردم فریدن، فریدونشهر و چادگان در مجلس شورای اسلامی، با بیان اینکه ادامه روند تخلفات بدهکاران دانه‌درشـت و در نتیجه اوج‌گیری معوقات بانکی نظام اقتصادی کشور را فلج خواهد کرد، افزود: تمام سـختگیری‌های انجام شده برای ارائه تسـهیلات خرد باید در خصوص بدهکاران دانه‌درشت نیز لحاظ شود.

این نماینده مـردم در مجلس نهم، بـا تأکید بر اینکـه بی‌توجهی به تسویه‌حساب با بدهکاران دانه‌درشت برخی شائبه‌ها از جمله بده‌بستان بانک‌ها با مشـتریان خاص را به ذهـن متبادر می‌کنـد، تصریح کرد: مسئولان باید با عواقب بی‌توجهی به معوقات بانکی از جمله مشکلات اقتصادی و بی‌اعتمادی مردم به سیستم بانکی آشنا باشند.

وی با بیان اینکه بازگشت معوقات بانکی به سیستم پولی کشور می‌تواند رونق فعالیت‌های اقتصادی و سـرمایه‌گذاری در کشور را منجر شود، تأکید کرد: وضعیت نامناسب اقتصادی در کشور ایجاب می‌کند دولت درخصوص تسویه‌حساب با بدهکاران دانه‌درشت بانکی منسجم‌تر از قبل ورود کند. اسـفنانی با تأکید برضرورت ورود جدی دستگاه قضا برای احقاق حقوق مردم، افزود: بازگشت معوقات بانکی به سیستم پولی و مالی کشور جلوگیری از تضییع حقوق بیت‌المال را به دنبال خواهد داشت. وی ادامه داد: مجلس بارها درخصوص معوقات بانکی به دولت تذکر داده و خواهان اقدامی عاجل در این زمینه بوده است. سخنگوی کمیسیون قضایی و حقوقی مجلس شورای اسلامی، یادآور شد: تعلل در برخورد با بدهکاران دانه‌درشت می‌تواند به زمینه‌ای برای فرار آنها از چنگال قانون و تکرار سرنوشت افرادی چون خاوری منجر شود.

اشتغال

۸ شهر مورد علاقه مهاجران کدامند

آمارهـا نشـان می‌دهنـد نابرابـری فرصت‌هـای دسـتیابی جوانـان بـه اشـتغال، نـه تنهـا باعـث شـکاف بیـش از ۱۰ درصـدی نـرخ بیـکاری اسـتان‌ها شـده بلکـه ۱/۳ میلیـون نفـر را هـم مجبور کـرده تـا بـرای یافتـن کار مهاجـرت کنند.

براساس آمارهای موجود و تحلیل‌های ارائه شـده از سوی مرکز آمار وزارت کار، ۷۸/۱ درصد کل مهاجرت‌های صورت گرفته به کلانشـهر ۸/۵ میلیون نفری تهران برای شـغل بوده و در ایـن بین ۱۴۳ درصد مهاجرت‌ها به اصفهان، ۱۸/۳ درصد به اهـواز، ۱۴/۲ درصد به تبریز، ۱۴/۵ درصد به شیراز، ۱۳/۲ درصد به قم، ۱۴/۴ درصد به کرج و ۱۹/۲ درصد هم به مشهد صرفاً به دلیل شغل بوده است.

هزینه جاری ماهانه دولت روحانی دو برابر دولت قبل

دولت یازدهم با ۱۴۳ هزار میلیارد تومان هزینه جاری در سال ۹۳ گرانقیمت‌ترین دولت تاریخ ایران شناخته شد

گزارش یک

هادی غلامحسینی

طبق گـزارش بانـک مرکزی میانگیـن ماهانه مخارج جاری دولت یازدهم بـه ۱۱ هزار و ۹۵۵ میلیارد تومان می‌رسـد که بیش از ۱۳۰ درصد نسـبت به میانگین دولت‌های نهم و دهم رشد نشـان می‌دهد، از سـوی دیگر آمارهای متقن بانک مرکزی نشـان می‌دهد دولـت یازدهم با ۱۴۳هزار میلیارد تومان هزینه جاری در سـال ۹۳، گران‌ترین دولت در تاریخ اقتصادی ایران به شمار می‌رود. این در حالی است که در این سال ایران در تحریم و رکود اقتصادی به سر می‌برد.

اگرچه حسن روحانی در مبارزات انتخاباتی خود منتقد افزایش هزینه‌های جاری (مصرفی) دولت احمدی‌نژاد بود که این انتقاد بحق هم صحیح بود اما آمارهای رسمی بانک مرکزی از مخارج دولت‌ها نشان می‌دهد دولت حسن روحانی در سال ۹۳ با هزینه مصرفی معادل ۱۴۳ هـزار میلیارد تومان، گران‌تریـن دولت تاریـخ اقتصاد ایران به شـمار می‌رود. بانک مرکزی در سه ماهه ابتدایی سال ۹۴ نیز هزینه جاری دولـت را ۳۶ هزار میلیارد تومان گزارش کرده است، در این بین در صورت تداوم این روند و با توجه به اینکه در سه ماهه انتهایی هر سال به دلیل پرداخت پاداش پایان سال کارمندان هزینه جاری دولت‌ها تشدید می‌شـود، به نظر می‌رسد دولت روحانی در سال جاری نیز من باب هزینه‌های جاری رکورد قبلی خود را بشکند.

به گزارش «جوان»، حسـن روحانی در مناظرات انتخاباتی سـال ۱۳۹۲ با مورد توجه قـرار دادن مقوله افزایش هزینه‌های جاری دولت، گفته بود: «دولت در سـال‌های گذشـته اموالی را که جزو ثروت ملی بـود، می‌فروخت و بـرای بودجه‌های جاری خرج می‌کـرد. در سـال ۹۱، ۱۵۱ هزار و ۳۹۶ میلیارد از سهام برای مخارج روزمره دولت بر بودجه جاری هزینه شد. دولت از سرمایه‌های ملی برای هزینه‌های جاری صرف می‌کند و حجم دولت نیز مرتباً افزایش پیدا می‌کند.»

در اینکه اظهارات حسن روحانی صحیح بوده است شکی نیست زیرا اساساً اقتصاددان‌ها «دولت بزرگ را بدترین خادم ملت می‌نامند» چراکه هزینه‌های روزمره و جاری دولت بزرگ و حجیم بر گرده ملت فشار می‌آورد و همانطور که می‌دانیم هزینه‌های مصرفی سـود چندانی نیز برای اقتصاد ندارد. اما جای تأسف است، با نگاهی به دخل و خرج دولت یا اوضاع مالی دولت یازدهم به این مهم رسیدیم که دولت حسن روحانی تنها هزینه‌های جاری دولت را کاهش نداده است بلکه متأسفانه در سال ۹۳(سالی که دولت یازدهم بودجه‌ریزی را مسـتقلاً برعهده داشـته اسـت)، رکورد هزینه‌های جاری دولت با ۱۴۳ هزار میلیارد تومان در کل تاریخ اقتصاد ایران شکسته شده است.

از این گذشـته وزیـر اقتصاد دولـت یازدهم نیز که نمایندگان مجلس شورای اسـلامی به تصور عملیاتـی کردن دانـش اقتصـادی‌اش در عرصه اقتصـاد ایران بـه وی رأی اعتماد دادنـد، اگرچه در شهریورماه سـال ۹۲(ابتدای آغاز به کار دولت یازدهم) در بیسـت‌وچهارمین همایش بانکداری اسلامی مدعی شده بود که برای توازن بودجه دولت باید هزینه‌هـای جاری دولت انقبـاض پیدا کند، گویی نمی‌داند از حیث هزینه‌های جاری دولت چه فشاری به ملت وارد می‌شود.

همانطور که می‌دانیم مخارج دولت به سـه دسته مخارج سـرمایه‌ای یا عمرانی، مخـارج یارانه‌ای یا انتقالـی و مخارج مصرفی یا هزینه‌ای تقسـیم می‌شود. لازم به ذکر اسـت مخارج مصرفی سود چندانی برای اقتصـاد نـدارد و اقتصاددانان این هزینه را جزو بدترین نوع هزینه‌های دولت معرفی می‌کنند. در این بین به گفته کارشناسان اقتصادی هزینه‌های جاری دولت به واسطه درآمدهای ارزی طی دهه‌های گذشته به شـدت با افزایش همراه شده اسـت، طوری که با رشد سـهم هزینه‌های جاری از سهم بودجه عمرانی و انتقالی یا یارانه‌ای کاسته شده است.

■ بررسی هزینه جاری دولت

براساس آمار اعلامی وزارت اقتصاد از خزانه‌داری کل کشور، هزینه‌های جاری دولت در سال ۱۳۹۳ به رکورد ۱۴۳ هزار میلیارد تومان رسید که رشد ۲۰ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۲ را نشان می‌دهد.

در این بین لازم به توضیح اسـت در سال ۹۲ به دلیل آنکه بودجه‌ریز این سـال دولت گذشـته بوده است، چندان نمی‌توان افزایش هزینه‌های جاری از ۸۹ به ۱۱۹ هزار میلیارد را متوجه دولت قبل یا فعلی کرد با این حال، با یک بررسی ساده مشخص می‌شود هزینه‌های جاری سال ۱۳۹۳ در مقایسـه با آخرین عملکرد بودجه‌ای سالانه دولت قبل یعنی سـال ۱۳۹۱، نزدیـک به ۶۲ درصد افزایش یافته اسـت چراکـه هزینه‌های جاری سال ۱۳۹۱ حدود ۸۹ هزار میلیارد تومان بود اما در سـال ۱۳۹۳ با ۵۴ هزار میلیارد تومان افزایش به ۱۴۳ هزار میلیارد تومان رسیده است. گرچه ممکن اسـت برخی رشد تورم را به عنوان مسـبب افزایش هزینه‌ها اعلام کنند، اما باز هم رشد عجیب ۵۴ هزار میلیارد تومانی مخارج جاری دولت طی دو سال، گواه روشنی بر نبود انضباط بودجه‌ای و مالی دولت است.

■ مقایسه میانگین ماهانه مخارج دولت‌ها

مطابق آمـار موجود، در چهار سـال دولت نهم(از ابتدای مـرداد ۱۳۸۴ تـا ابتدای مـرداد ۱۳۸۸) مجموع هزینه‌های جاری دولت ۱۸۳ هزار میلیارد تومان و میانگین ماهانه آن ۳ هزار و ۸۱۳ میلیارد تومان بود. در چهار سـال دولت دهـم (از ابتدای مرداد ۱۳۸۸ تا ابتـدای مـرداد ۱۳۹۲) مجموع هزینه‌های جاری دولـت به ۳۰۹ هـزار میلیارد تومان و میانگین ماهانه آن به ۶ هزار و ۴۳۷ میلیارد تومان افزایش یافت.

در مجمـوع، میانگین ماهانـه هزینه‌های جاری دولت‌های نهم و دهم(در فاصله هشت ساله ابتدای مرداد ۱۳۸۴ تا ابتدای مرداد ۱۳۹۲) ۵ هزار و ۱۲۵ میلیارد تومان بود. در سوی مقابل و براساس آمار بانک مرکـزی و خزانه‌داری کل کشـور، مجموع هزینه‌های جاری دولت یازدهم(در فاصله ۲۳ ماهه ابتدای مرداد ۱۳۹۲ تا پایان خرداد ۱۳۹۴) حدود ۲۷۵ هزار میلیارد تومان عنوان شده است. بر این اساس، میانگین ماهانه مخارج جاری دولت یازدهم به ۱۱ هزار و ۹۵۵ میلیارد تومان می‌رسد که بیش از ۱۳۰ درصد نسـبت به میانگین دولت‌های نهم و دهم بیشـتر اسـت، یعنی دولت یازدهم هر ماه تقریباً بیش از دو برابر دولت قبل، خرج امور جاری خود می‌کند.

■ مقایسه رشد سالانه

با اینکه افزایـش هزینه‌های جـاری دولت‌ها در کل نشـانه ضعف انضباط مالی و بودجه‌ای است، با این حال می‌تـوان آن بخش از افزایش سـالانه هزینه‌های جاری دولت را که در حد تورم باشـد، اجتناب‌ناپذیـر و قابل اغماض دانسـت، بنابراین برای قضاوت منصفانه‌تر دربـاره عملکرد دولت‌ها در صرف بودجه کشور برای امور جاری خود، بهتر است رشدهای سالانه هزینه‌های جاری آنها را مورد مقایسه قرار داد. آمار خزانه‌داری کل کشور نشان می‌دهد میانگین رشد سـالانه هزینه‌های جاری دولت قبـل(۱۳۸۴ تا ۱۳۹۱) حـدود ۱۹ درصد بوده است. این در حالی است که در دو سال اخیر میانگین رشد هزینه‌های جاری دولت به ۲۸ درصد افزایش یافته است، به عبارت دیگر رشد هزینه‌های جاری دولت یازدهم تقریباً ۴۷ درصد بالاتر از دولت قبل است.

افزایش مضاعف رشد هزینه‌های جاری در دولت یازدهم نسـبت به دولت قبل، در حالی اسـت که به اعتبار آمارهای بانک مرکـزی، در دولت جدید نسـبت به دولت قبل، آمار تورم به شدت کاهش پیدا کرده اسـت، بنابراین با توجه به روند کاهنده تورم در ۲/۵ سال اخیر، حداقل انتظار این بود که رشـد هزینه‌های جاری نسـبت به دولت قبل که تورم بالاتری بر اقتصاد حاکم بود، کمتر شود اما نه تنها اینطور نشده بلکه هزینه‌های جاری با سرعت بیشتری روند صعودی گرفته است.

در پایـان باید اضافه کـرد که در دولـت یازدهم کـه تحریم‌هـا و افت بهـای نفت بیـش از پیش درآمدهای ارزی کشور کاهش یافت، دولت راضی به صرفه‌جویی در هزینه‌های جاری خود نشـد و ترجیح داد گرانقیمت‌تریـن دولت تاریخ ایران نام بگیرد و در رکود اقتصادی به جای اینکه منابع خود را به بخش عمرانی اختصاص دهد، صرف هزینه‌های جاری و ریخت و پاش‌های مصرفی کند.

گزارش ۲

با گذشت دو سال از جلسـه تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای با مدیران بازار سرمایه هنوز هیچ کس از جزئیات این جلسه و دلایل سـقوط بورس بعد از جلسـه خبـری ندارد.

چه کسانی عامل رکود در بورس شدند؟

زیان ۱۵۰هزار میلیاردی بورس در ۷۰۰ روز

بورس تهران پس از روی کار آمدن دولت روحانی از ۱۲ مرداد سـال ۹۲ ظـرف مـدت کوتاهی با دعوت روحانـی از مردم برای سـرمایه‌گذاری در بورس تهران رشـدهای خیره‌کننده‌ای را شاهد بود. به‌طوری که هر روز رسـانه‌های حامی دولت تیترهای مختلفی درباره رکوردزنی بورس منتشر می‌کردند و ورود سـرمایه مردمی بـه این بازار را نشانه اعتماد مردم به دولت تدبیر و امید و حمایت از تغییر روند دیپلماسی کشور در پرونده هسته‌ای عنوان می‌کردند، اما پس از مدت کوتاهی از توافق ژنو، مشخص شد که بخشی از دارایی مردم در این بازار با شـعار رونق اقتصادی دود شد و هوا رفت؛ برنامه‌ای که ظاهراً برخـی از ارکان بورس تهران و تیم مذاکره‌کننده هسـته‌ای از آن باخبر بودند. جلسه تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای با مدیران بازار سرمایه در ۱۴ دی‌ماه نقطه عطف بزرگ‌ترین رانت در اقتصاد کشـور و بورس تهران اسـت که امروز حتی خوشـبین‌ترین افراد به دولت تدبیر و امید و تیم مذاکره‌کننده هسـته‌ای نیـز نمی‌توانند از کنار این جلسـه که جزئیات آن هیچ‌وقت منتشر نشـد، سـاده عبور کنند. نکته جالب آنکه تمام اقتصاددانان و رسـانه‌های حامـی دولت پس از مشـخص شـدن نتیجه انتخابات خرداد ۹۲ که شـاخص بورس تهران حوالی ۴۰ هزار واحد بود تا دی‌ماه ۹۲ که شاخص به ۹۰ هزار واحد نزدیک شد مدام از دسـتاورد دولت تدبیر و امید در بازار سـرمایه می‌گفتند و رکوردهای خیره‌کننده آن را ناشی از اسـتقبال مردم از دعوت رئیس‌جمهور برای ورود سرمایه‌ها به بورس تهران می‌دانستند و رشد شاخص‌ها را به مذاکرات هسته‌ای و توافق ژنو گره می‌زدند، اما پس از جلسه تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای با مدیران بازار سرمایه در ۱۴ دی‌ماه ۹۲ و آغاز سقوط بورس تاکنون که شاخص بورس تقریباً ۵۰ درصد کاهش یافته و ارزش بازار سـرمایه نیز ۱۵۰ هزار میلیارد تومان کمتر شده است، مدعی‌اند که مسئول وضعیت فعلی بورس تهران دولت تدبیر و امید نیست! و دولت احمدی‌نژاد عامل ایجاد این سقوط آزاد شـاخص‌ها و نابود شدن سرمایه‌های مردم در بورس است.

در فاصله مرداد تا دی‌ماه سال ۹۲، رشد شاخص‌ها و ورود سـرمایه به بورس تا حدی اوج گرفت که رئیس‌جمهور روحانی زمانی که قیمت‌ها به بالاترین مقدار خود در آن زمان رسیده بود، در بخشنامه‌ای به معاون اول دولت دسـتور داد تا سهام دولت در برخی شرکت‌های فعال در بازار سرمایه به صورت خرد و غیربلوکی در بورس تهران عرضه شود و پس از این دستور نیز بازار شاهد عرضه‌های چند صد میلیون سهمی در نماد بسیاری از این شرکت‌ها بود و خریدار این سهام کسانی نبودند جز مردمی که با وعده توافق هسته‌ای و برداشته شدن تحریم‌ها در بالاترین قیمت‌ها خریدار سهام دولتی و غیردولتی در بورس تهران شدند و اکنون شاهد نابودی تمامی سرمایه خود در این بازی هستند.

اما خروج یک‌باره پول‌ها از بورس تهران بلافاصله پس از جلسـه ۱۴ دی‌مـاه تیـم مذاکره‌کننده هسـته‌ای و مدیران بازار سـرمایه شدت گرفت، به‌طوری که در برخی روزها ارزش معاملات به بیش از چند صد میلیارد تومان هم رسید، این در حالی است که پس از خروج هماهنگ و یک‌باره جریان پولی پس از جلسه مذکور، ارزش معاملات روزانه بورس تهران با بلوک‌هـای متعددی که مدیریت بازار برای بالا نگه داشتن شاخص بورس به صورت صوری رد و بدل می‌کند، حتـی به ۱۰۰ میلیارد تومان هم نمی‌رسد.

پس از این خروج سـریع پول‌ها از بورس تهران، رئیس وقت سازمان در مقابل اعتراض سهامداران و فعالان بازار سرمایه که در این بازی گرفتار شده بودند مدعی شد که پول‌ها از بازار خارج نشده، بلکه پارک شده است! حتی همین پارک پول نیز هرچند توجیه اقتصادی و عقلانی بـرای وضعیت بازار به شمار نمی‌رود، خود نشـان‌دهنده حرکتی کاملاً هماهنگ در بورس تهران است که بلافاصله پس از توافق ژنو و جلسـه تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای با مدیران بازار سـرمایه صورت گرفته است. روند خروج پول در بورس تهران نه تنها پس از توافق ژنو بلکه در مقاطع زمانی تمدید توافق ژنو، بیانیه لوزان و برجام نیز ادامه داشت و حتی خریداران سهام در این مقاطع زمانی نیز بلافاصله با کاهش قیمت‌ها و نابودی سرمایه‌های خود مواجه شدند.

اما حالا و با گذشت دو سـال از جلسه اعضای تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای مدیران بازار سرمایه پاسخ به چند سـؤال می‌تواند ابهامات زیادی را در این خصوص مشخص کند. سـؤال اول این است که چرا دولت و مشـخصاً رئیس‌جمهور در یک اقدام بی‌سابقه با دادن آدرس غلط به مردم از آنها دعوت کردند تا در بورس سرمایه‌گذاری کنند؟

سؤال دوم در خصوص جلسه دو سال قبل مسئولان تیم مذاکره‌کننده با مدیران بازار سرمایه است. به هیچ وجه مشخص نیسـت در برهه‌ای که توافق ژنو امضا شده بود چه لزومی داشت که مسئولان بازار سرمایه با اعضای تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای دیدار کنند؟ اگر این جلسه یک جلسه عادی و برای هماهنگی بیشـتر بود، چرا در دو سال اخیر هیچ کدام از حاضران جزئیاتی را از آن مطرح نکرده‌اند؟ سؤال بعد این اسـت که چرا حتی پس از سقوط شاخص‌ها در بورس تهران برخی مسئولان از جمله وزیر اقتصاد و رسـانه‌های حامـی دولت مدعی شـدند بورس تهران حباب داشـته، اما زمانی که شـاخص بورس با دعوت روحانی از مـردم برای سـرمایه‌گذاری در بورس و وعده توافق هسته‌ای هر روز رکورد می‌زد، نه تنها هشداری برای ایجاد حباب مطرح نمی‌کردند بلکه رشدهای خیره‌کننده را دسـتاورد دولت تدبیر و امیـد و نتیجه توافق هسته‌ای می‌دانستند؟ آیا این مصداق عدم صداقت دولتمردان با مردم نیست؟ چرا رئیس‌جمهور در زمانی که قیمت‌هـا در بورس تهـران به اوج خود رسیده بود، دستور فروش سهام دولتی در بورس تهران را صادر کرد و پـس از آن با فاصله کوتاهی سقوط شاخص‌ها و ارزش سهام در بازار سرمایه رقم خورد، در حالی که دولت در این دو سال به شدت در مقابل خصوصی‌سازی مقاومت می‌کند. آیا این تحولات کمی مشکوک نیست؟

چرا پس از سـقوط بورس تهران برخی مسئولان از جمله وزیر اقتصاد مدعی شدند که بورس تهران حباب داشته، در حالی که در زمان رشد آن را نشانه موفقیت دولت و اعتماد مردم بـه دولت و نتیجه مذاکرات هسته‌ای می‌دانستند و حتی در این دو سال با اینکه می‌دانستند روند خروج پول‌ها از بازار سرمایه ادامه دارد باز هم در برخی مقاطع مردم را به خرید سهام دعوت کرده‌اند؟ اینها سؤالاتی است که پاسخ به آنها بسیاری از ابهامات را در این زمینه روشن می‌کند. باید دید دولتمردان چه پاسخی را در برابر این سؤالات خواهند داد؟

بدون تیتر

■ آخرین اخبار حاکی از تکمیل لایحه بودجه سال آینده در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و احتمال ارائه همزمان آن با برنامه ششم توسعه در هفته آینده است.

■ بازار لوازم خانگی در حالی در انتظار اجرایی شدن طرح خرید کالای ایرانی برای بازگرداندن رونق و افزایش خرید مردم است که همچنان این بازار اساسی به رکود دو سـال اخیر خود ادامه می‌دهد و «کمبود تقاضا» به عنوان معضلی جدی در آن مطرح است.

■ نرخ دلار در بازار کاهشـی شـد و دلار امریکا با کاهش ۱۰ تومانی نسبت به روز گذشته ۳ هزار و ۶۷۲ تومان فروخته می‌شود. همچنین سکه تمام طرح جدید ۹۳۲ هزار تومان، نیم‌سکه ۴۷۴ هزار تومان و ربع سکه ۲۶۳ هزار تومان قیمت خورد.

■ مدیرعامل شـرکت عمران پرند با بیان اینکه تا پایان سال حدود ۵ هزار مسکن مهر کیسون با تمام امکانات به متقاضیان تحویل می‌شود، نقل و انتقال مسـکن مهر در بنگاه‌ها را غیرقانونـی اعلام کرد و گفت: متقاضیان مسکن مهر گول بنگاه‌های دلال را نخورند.

■ در جریان معاملات دیروز بازار سـرمایه، شاخص بورس ۱۰ واحد افزایش یافت.

■ رئیس اتحادیه دامداران در گفت‌وگویی تهدید کرد: صنعت لبنیات حق دامدار را نپردازد، تولید شیرخام متوقف می‌شود!

فالگوش

واردات ۱۲۰ تن سنگ‌پای چینی در دولت یازدهم

براسـاس آمار گمرک ایران، در هشـت ماهه اول امسال ۱۲/۵ تن سنگ‌پای وارد شده، ارزشی به میزان ۲۳ هزار دلار داشته و طبق آمار کمرگ از سال ۱۳۹۲ تا هشت ماهه نخست امسال نزدیک به ۱۲۰ تن سنگ پای چینی به کشورمان وارد شده، این در حالی است که پیش از این از سوی کارشناسان حامی دولت بارها واردات این نوع محصولات در دولت قبلی مورد انتقاد شـدید قرار گرفته بود.

به گزارش مشرق طبق این آمار، ۹۷ تن سنگ‌پا در سال ۹۲، ۱۰ تن در سال ۹۳ و ۱۲/۵ تن در هشت ماهه نخست امسال به کشور وارد شده است. در سال‌جاری تمامی سنگ‌پای وارداتی، از چین به کشورمان وارد شده است. در سال ۹۰ رقم واردات سنگ‌پا ۲۷ تن و در سال ۹۱ حدود سه تن گزارش شده است.

چرا بانک‌ها و مؤسسات زیانده شدند؟

۷۶ درصد سپرده‌های مؤسسه ثامن‌الحجج ملک و بنگاه شد

یـک مقـام آگاه بـا بیـان اینکـه حجـم سـپرده‌های مؤسسـه ثامن‌الحجـج تا قبـل از بـروز بحـران ۱۳ هـزار میلیـارد تومان بـود، گفـت: ایـن مؤسسـه تنهـا ۳ هـزار میلیـارد تومـان از ایـن منابـع را تسـهیلات پرداخـت کـرده و ۱۰ هـزار میلیـارد تومان دیگر را بـه ملک و بنـگاه اقتصـادی تبدیل کرده اسـت.

مؤسسـه ثامن‌الحجج که تا چند ماه پیش در مرحله دریافت مجوز از بانک مرکزی بود، به‌یکباره به دلیل عدم امکان پاسخ به سپرده‌گذاران با بحران مواجه شـد. اینکه چرا این مؤسسـه نمی‌تواند سـپرده‌های مشتریان خود را بازپرداخت کند، پاسـخی است که یک مقام آگاه در این‌باره به فارس گفت. این مقام آگاه با اشاره به جذب ۱۳ هزار میلیارد تومان سپرده توسط مؤسسه فاقد مجوز ثامن‌الحجج، اظهار داشت: این مؤسسه ۳ هزار میلیارد تومان از سپرده‌ها را به تسهیلات پرداخت کرده و ۱۰ هزار میلیارد تومان دیگر را در خرید املاک و بنگاه‌های اقتصادی سرمایه‌گذاری کرده اسـت. وی افزود: در واقع این مؤسسه ۷۶ درصد منابع خود را سرمایه‌گذاری مستقیم انجام داده است.

این مقام آگاه تصریح کرد: طبق آخرین حسابرسی انجام شده، هم‌اکنون ارزش سهام بنگاه‌های اقتصادی و املاک این مؤسسه به حدود ۶ هزار میلیارد تومان کاهش یافته و عملاً ۴ هزار میلیارد تومان از منابع بانک که سپرده‌های مردم است، از بین رفته است. با این حال ظاهراً تعهدات این موسسه به بانک صادرات منتقل شـده تا سپرده‌گذاران این بانک تاوان این اشتباه مدیریتی را نپردازند.

وی تصریح کرد: از طرف دیگر همین املاک و سـهام شرکت‌های زیرمجموعـه مؤسسـه ثامن‌الحجـج در شـرایط فعلـی قابلیت نقدشوندگی ندارد و همین مسـئله موجب عدم امکان بازپرداخت سپرده‌های مشتریان شده است. بانک مرکزی از ۱۶ آذرماه بازرسان خود را در مؤسسـه ثامن‌الحجج مسـتقر کـرده و کارگروهی ویژه برای نظارت بر عملکرد مؤسسه تعیین شده است. مؤسساتی مانند میزان، اعتماد ایرانیـان و البرز ایرانیان از مؤسسـاتی بودند که در فرآیند ساماندهی و دریافت مجوز قرار گرفتند، اما قبل از اخذ مجوز با بحران‌های مالی مواجه شده و در نهایت به مرحله انحلال رسیدند. بلاتکلیفی سپرده‌گذاران این مؤسسات و بروز مشکلات مالی و گاه امنیتی و تحت تأثیر قرار گرفتن بـازار پول از این تلاطمات، نتیجه بزرگ شدن مؤسسات غیرمجاز است.

صنعت

تحرک چرخه اقتصاد با گردشگری صنعتی

مجـری طـرح گردشـگری صنعتـی در ایـران گفت: پـس از لغو تحریم‌هـای اقتصـادی و آغاز کامل اجـرای برجام، گردشـگری صنعتی چرخـه اقتصادی کشـور را بـه حرکت درخواهـد آورد.

علی یاوری با بیان این مطلب اظهار داشت: باز شدن فضای اقتصادی کشور و سیاستی که دولت در ایجاد رابطه و تعامل با همه کشورها در پیش گرفته است موجب شده تا در فضای پساتحریم، نگاه بسیاری از دولتمردان و همچنین صاحبان صنایع بخش خصوصی به گردشگری صنعتی معطوف شود.

وی تصریح کرد: اگر چه هم‌اکنون شـاهد حضـور گروه‌های مختلف سرمایه‌گذاران و مدیران ارشد صنعتی اروپایی در کشور هستیم اما به نظر می‌رسد برای نشان دادن تمامی ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود باید با برنامه‌ریزی و سازماندهی، گردشگری صنعتی را در مسیر درستی به حرکت درآوریم.

مجری طرح گردشـگری صنعتی در ایـران ادامـه داد: بی‌تردید اگر سرمایه‌گذاران و برندهای مطرح اروپایی در قالب تورهای گردشگری تخصصـی صنعتی وارد کشـور شـوند، علاوه بـر آشـنایی کامل با توانمندی‌های داخلـی می‌تواننـد تعاملات گسـترده‌تری با بخش خصوصی و غیرانتفاعی داشته باشند.

وی از برگـزاری تورهـای صنعتی و نمایشـگاهی به عنوان اسـاس گردشـگری صنعتی یاد کـرد و افـزود: مدیران دولتـی، صنعتگران بخش خصوصی، مهندسان، برنامه‌نویسـان، دانشجویان و همچنین مجموعه‌های دانش‌بنیان و پژوهش‌محـور می‌توانند با حضور در این تورهای تخصصی، ضمن آشنایی با فناوری و ابزارآلات صنعتی جدید، تعاملات اقتصادی بسیاری را با برندهای مطرح خارجی داشته باشند.

وی با اشاره به اینکه هم‌اکنون سرمایه‌گذاران دو کشور ایتالیا و آلمان در فضای کنونی درصدد تعامل سازنده با بخش خصوصی در ایران هستند افزود: بر همین اساس بسته‌های گردشگری تخصصی صنعتی مختلفی برای سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی تدوین شده است که همین امر مو